

SPIS TREŚCI

Przedmowa	5
-----------------	---

Część I

ZAŁOŻENIA NAUKI O POLITYCE

Polityka jako zjawisko społeczne. Podstawowe kategorie nauki o polityce.	
Nauka o polityce a inne nauki społeczne	9
1. Polityka a inne zjawiska społeczne, ich współzależności	9
2. Różne interpretacje pojęcia «polityka»	13
3. Polityka jako działalność oraz dziedzina badań	20
4. Pojęcia i kategorie nauki o polityce	22
5. Nauka o polityce a inne podstawowe gałęzie nauk społecznych ..	25
6. Polityki szczegółowe	29
7. Nauka o polityce jako dyscyplina akademicka w Polsce i w różnych krajach	31
Podsumowanie	33
Rozdział II. Główne założenia metodologiczne nauki o polityce	35
1. Materializm dialektyczny i historyczny jako ogólna podstawa metodologiczna marksistowskiej nauki o polityce	36
2. Wielodyscyplinarność metod i technik badawczych stosowanych w nauce o polityce	42
A. Metoda systemowa	43
B. Metody behawioralne	45
C. Metody ilościowe	46
D. Metody porównawcze	47
E. Metoda decyzyjna	49
3. Funkcje nauki o polityce i ich współzależność	50
Podsumowanie	54

SYSTEM POLITYCZNE SPOŁECZEŃSTWA, JEGO STRUKTURA I FUNKCJONOWANIE

Rozdział III. Podmioty polityki	57
1. Sprzeczności i konflikty społeczne a panowanie klasowe	57
2. System polityczny a system społeczny	62
3. Podmiotowość polityczna	65
A. Istota podmiotowości politycznej	65
B. Podmiotowość jednostek a podmiotowość organizacji politycz- nych i wielkich grup społecznych	66
C. Klasyfikacja podmiotów polityki	69
4. Rola władzy w polityce	74
5. Grupy przywódcze jako bezpośrednie podmioty polityki	78
6. Elity polityczne	81
7. Jednostka jako podmiot polityki	86
Podsumowanie	92
Rozdział IV. Państwo jako organizacja społeczeństwa	95
1. Ustalenia definicyjne	95
2. Geneza i istota państwa. Typy i formy państwa	97
3. Państwo a struktura społeczna. Funkcje państwa	104
4. Zasady ustrojowe współczesnych państw	108
5. Polskie państwo socjalistyczne. Ewolucja organów państwa sociali- stycznego a demokracja	110
Podsumowanie	112
Rozdział V. Partie polityczne i systemy partyjne	115
1. Pojęcie partii politycznej	115
2. Geneza współczesnych partii politycznych	119
3. Funkcje partii w systemach politycznych. Partie a ruchy poli- tyczne	122
4. Cechy i typy partii politycznych	124
5. Instytucjonalizacja partii	127
6. Systemy, układy i koalicje partyjne	129
7. System partyjny w Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej	138
Podsumowanie	141
Rozdział VI. Ruchy i organizacje społeczne, ich formy uczestnictwa w życiu politycznym.	143
1. Organizacja jako forma więzi społecznej i wyrażania interesów	143
2. Typy i funkcje organizacji społecznych	145
3. Organizacje społeczne – ich rola w polityce	150
4. Organizacje i ruchy społeczne w Polsce	151
A. Związki zawodowe	151
B. Organizacje młodzieżowe	157
C. Patriotyczny Ruch Odrodzenia Narodowego	158
Podsumowanie	162

Rozdział VII. Działania i decyzje polityczne	164
1. Pojęcie działania politycznego. Rodzaje działań politycznych	164
2. Struktura motywacyjna działania politycznego i jej determinanty	170
3. Rodzaje decyzji politycznych	172
4. Metody podejmowania decyzji w systemie politycznym. Proces decyzyjny	174
5. Racjonalność decyzji politycznej i jej determinanty	179
Podsumowanie	182
Rozdział VIII. Kultura polityczna społeczeństwa i jej uwarunkowania	185
1. Kultura polityczna – definicje	185
2. Kultura polityczna jako składnik systemu politycznego	188
3. Kultura polityczna jako składnik podłoża społeczno-historycznego	189
4. Zagadnienie kręgów kultury politycznej	197
Podsumowanie	200
Rozdział IX. Funkcjonowanie współczesnych systemów politycznych	202
1. System polityczny: proces rządzenia	203
2. Proces rządzenia w systemie politycznym demokracji burżuazyjnej	207
3. Funkcjonowanie socjalistycznego systemu politycznego	214
4. Uwarunkowania procesu rządzenia w krajach postkolonialnych	217
5. Socjotechniki rządzenia. Faktyczne sposoby sprawowania władzy politycznej	221
6. Analiza porównawcza funkcjonowania współczesnych systemów politycznych – uniwersalne tendencje zmian	224
Podsumowanie	225
Rozdział X. Systemy polityczne w Polsce po roku 1918	228
1. Uwagi ogólne	228
2. System polityczny II Rzeczypospolitej	229
3. Organizacje polityczne Polski podziemnej	241
4. Pierwsze lata Polski Ludowej	249
5. Historyczne i ustrojowe źródła socjalistycznego systemu politycznego	256
6. Konstytucyjne zasady systemu politycznego	260
7. Cechy wspólne i specyficznie polskie funkcjonowania systemu politycznego	265
Podsumowanie	269

C z ę ść III

GŁÓWNE NURTY MYŚLI POLITYCZNEJ WE WSPÓŁCZESNYM ŚWIECIE

Rozdział XI. Ideologia – doktryny – programy polityczne sił społecznych	272
1. Ideologia jako zjawisko społeczne i klasowe	272
2. Doktryna polityczna a ideologia i program polityczny	275
3. Klasyfikacja doktryn politycznych. Funkcje doktryn politycznych	278

4. Współczesne programy polityczne partii i stronnictw politycznych w PRL	282
Podsumowanie	288
Rozdział XII. Międzynarodowy ruch komunistyczny i jego doktryna ..	290
1. Ogólna charakterystyka ruchu komunistycznego	290
2. Geneza współczesnego ruchu komunistycznego	291
3. Światowy zasięg ruchu komunistycznego	297
4. Ewolucja form więzi we współczesnym ruchu komunistycznym ..	299
5. Dylematy programowe partii komunistycznych Europy Zachodniej ..	307
6. Geneza i istota „eurokomunizmu” a problemy jedności ruchu komunistycznego	309
7. Partie komunistyczne i robotnicze krajów socjalistycznych. Zadania na najbliższe lata	314
Podsumowanie	316
Rozdział XIII. Doktryna polityczna współczesnej socjaldemokracji ..	319
1. Etap tworzenia partii. Dwie orientacje	319
2. I i II Międzynarodówka	321
3. Okres II wojny światowej. Pierwsze lata powojenne	325
4. Międzynarodówka Socjalistyczna	330
5. W obliczu nowych wyzwań	333
Podsumowanie	335
Rozdział XIV. Współczesne społeczno-polityczne doktryny burżuazyjne	338
1. Funkcje doktryn politycznych burżuazji	338
2. Podstawowe założenia doktryn burżuazyjnych	340
A. Liberalizm i neoliberalizm	340
B. Doktryny reformistyczne	344
C. Doktryny prognostyczne	349
D. Doktryny ekspansjonistyczne	354
Podsumowanie	359
Rozdział XV. Doktryny podstawowych religii świata (Aspekty społeczno-polityczne)	362
1. Religia jako forma świadomości społecznej	362
2. Katolicyzm	366
3. Islam	374
4. Buddyzm	377
Podsumowanie	380
Rozdział XVI. Ekstremizm polityczny	383
1. Ekstremizm w formacji kapitalistycznej	384
2. Główne doktryny ekstremizmu lewicowego	389
A. Anarchizm	389
B. Trockizm	392
C. Maoizm	395
3. Ekstremizm prawicowy	397
Podsumowanie	401

Rozdział XVII. Polska myśl polityczna XX wieku	403
1. Narodowa Demokracja (endecja)	406
2. Sanacja	406
3. Chrześcijańska Demokracja (chadecja)	408
4. Agraryzm	409
5. Reformistyczny i rewolucyjny ruch robotniczy	412
6. Myśl ideowo-polityczna PPR i PPS	416
A. Myśl ideowo-polityczna PPR	416
B. Myśl ideowo-polityczna PPS	419
7. Myśl ideowo-polityczna PZPR	421
8. Koncepcje polityczne ZSL i SD	429
9. Elementy doktryny Kościoła katolickiego	434
10. Orientacje ideowo-polityczne stowarzyszeń katolików świeckich	439
11. Koncepcje antyustrojowe	443
Podsumowanie	450

C z ę ś ć I V

POLITYKA ZAGRANICZNA PAŃSTWA I STOSUNKI MIĘDZYNARODOWE

Rozdział XVIII. Polityka wewnętrzna a polityka zagraniczna państwa	452
1. Pojęcie „polityka zagraniczna państwa”	452
2. Cele polityki zagranicznej	456
3. Funkcje i środki polityki zagranicznej państwa	457
4. Polityka zagraniczna a stosunki międzynarodowe	462
Podsumowanie	463
Rozdział XIX. Typy i rodzaje współczesnych stosunków międzynarodowych	465
1. Specyfika i klasyfikacja stosunków międzynarodowych	465
2. Kapitalistyczny typ stosunków międzynarodowych	469
3. Socjalistyczny typ stosunków międzynarodowych	472
4. Trzeci Świat w stosunkach międzynarodowych	475
5. Rodzaje stosunków międzynarodowych	479
6. Instytucjonalizacja stosunków międzynarodowych	482
Podsumowanie	486
Rozdział XX. Współzależności i sprzeczności współczesnego świata	488
1. Wzrost współzależności jako podstawowa prawidłowość rozwoju stosunków międzynarodowych	489
2. Podstawowe sprzeczności współczesnego świata	493
3. Pokojowe współistnienie	499
4. Procesy odprężenia i zaostrzania stosunków międzynarodowych	503
5. Polska w stosunkach Wschód – Zachód	509
Podsumowanie	511
Rozdział XXI. Polityka zagraniczna PRL – cele, zasady i realizacja	514
1. Cele polskiej polityki zagranicznej	514

2. Zasady polskiej polityki zagranicznej	520
3. Stosunki Polski z państwami wspólnoty socjalistycznej. Stosunki polsko-radzieckie	523
4. Stosunki Polski z rozwiniętymi państwami kapitalistycznymi. Sto- sunki Polski z dwoma państwami niemieckimi	525
5. Stosunki Polski z państwami rozwijającymi się	528
6. Działalność Polski w organizacjach systemu ONZ	530
Podsumowanie	532
Indeks rzeczowy	534